

החידוש במחשבת רבי נחמן הרב מואיז נבון

חיי מוהר"ן, קמ"ז

... אך זאת כל נחמתי קשאני מזכיר שבעלמא דקשוט יהיו כלם צריכים לי וישתוקו כלם לשמע
החדושים שאני מחדש בכל עת ובכל רגע. מהו אני?! רק, מה שהנשמה שלי מחדש.

ליקוטי מוהר"ן תורה כא:א

... יש שכל שאדם משיג אותו ע"י הקדמות רבות [דהיינו, שהוא מבין דברים, ועל ידם הוא מבין
דברים אחרים – "המבואר"], והשכל הזה מכונה בשם אחר. ויש שכל שבא לאדם בלא שום
הקדמה, אלא ע"י שפע אלקי, וזה מכונה בשם קדם, בשם פנים:

~ התגלות ~

ליקוטי מוהר"ן תורה כא:ב

אבל להגיע לבחי' שפע אלקי הנ"ל, א"א לבא לזה, אלא שיקדש את פיו, וחוטמו, ועיניו, ואזניו, והן
הן מאירין לו שפע אלקי הנ"ל. ... והן הן שבעת הנרות. כי פה, ותרין נוקבא חוטמא, ותרין עיניו,
ותרין אודניו, הם בחי' שבעת הנרות. ומנרתא דא רישא, היינו המוח. ופני המנורה, היינו שפע
אלקי הנ"ל:

ליקוטי מוהר"ן המבואר

... וזהו שנרמז בפסוק: "בהעלותך את הנרות" – ע"י שתעלה ותקדש את "שבעת הנרות"
שהם הפה החוטם העניים והאוזניים, "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות" – "שבעת
הנרות" יאירו את "המנורה" שהוא המוח שיהיה בבחינת "פנים", ויקבל את השפע
האלוקי המכונה "פנים", ...

ליקוטי מוהר"ן תורה כא:ג

... צריך המקבל הזה להיות חכם. כי הקדוש ברוך הוא יהב חכמתא לחכימין. בבחי' (שמות ל"א)
ובלב כל חכם לב נתתי חכמה:

ליקוטי מוהר"ן תורה כא:ד

... שפע אלקי הנ"ל, הוא בחי' מקיפין... והשכל הזה הוא בחי' מקיף, שאין נכנס בפנימיות המוח,
כי אם מקיף אותו מבחוץ, והשכל הפנימי מקבל חיותו מהמקיף הזה:

ליקוטי מוהר"ן המבואר

... וע"י שהאדם מקדש את "שבעת הנרות" הוא זוכה שהשפע האלוקי עד כה בחינת
"מקיף" יכנס לתוך מוחו ויהיה בחינת "פנימי" ...

ליקוטי מוהר"ן תורה כא:ז

ולפעמים יש, שהמוחין והשפע אלקי הוא בהעלם, בבחי' עיבור. ואז יפה צעקה לאדם, בין בתפלה
בין בתורה, כשנתעלם המוחין... והצעקה שאדם צועק בתפלתו ובתורתו, כשנסתלקין המוחין
בבחי' עיבור, אלו הצעקות הן בחי' צעקת היולדת. והקב"ה שהוא יודע תעלומות של המוחין, איך
נתעלמו, הוא מאזין צעקתינו. ...

ליקוטי מוהר"ן תורה כא:ח

וכשאדם לומד תורה ואין מבין בה שום חידוש, זה מחמת שהמוחין והשכל של התורה והלימוד
הזה, הן בבחי' עיבור. ... אבל ישראל לסגולתו, ישראל אותיות לי ראש. היינו התגלות המוחין,
המשכת אור הפנים הנ"ל, שפע אלקי הנ"ל, בתוך הפנימי כנ"ל. וזה בחי' ישראל, בבחי' (ישעיה
מ"ט) ישראל אשר בך אתפאר. בך דייקא, שיתמשך עטרת תפארת, היינו המקיפין הנ"ל, בך, בתוך
הפנימיות. לסגולתו, זאת התורה יכול לדרוש אותה לרבים:

פרפראות לחכמה (כא:טז)

... על כל פנים אף על פי שלא זכה עדיין להמשיכן לפנים והם עדיין בבחינת מקיפין אף על
פי כן היה מבין בתורתו איזה חידוש, כי השכל הפנימי מקבל חיות מהמקיף הזה, ...
וכשאין מבין בה שום חידוש מסתמא אין המוחין עדיין גם בבחינת מקיף רק בבחינת
עיבור בחינת מקיף למקיף וכו', ...

~ תבונה ~

ליקוטי מוהר"ן תורה קה

... והנה בכל דבר שבקדושה יש בו ג' דברים, עיבור יניקה מוחין. ... וכשלומד תורה גם כן צריכין להיות בו ג' דברים הנ"ל, כי כשיושב ללמוד, ונותן מחשבתו ולבו בהתורה, ומתעלם בה, נקרא עיבור, כי הוא מתעלם בה כעובר במעי אמו. וכשלומד התורה ומבין בה, נקרא לידה ויניקה, ... ואחר כך כשמבין דבר מתוך דבר ורוצה לחדש בה, נקרא מוחין. ...

... נמצא כשמבין דבר מתוך דבר נקרא מוחין, היינו חכמה. וכשלומד באופן זה, אז היא תשובה גמורה. ... ואז הדעת שלם, ... :

ליקוטי מוהר"ן תניינא תורה נג

גודל יקרת המחשבה, נודע לי עתה. כי המחשבה יקרה מאד מאד, שנעשה ממנה דברים שלימים ממש, שיש להם קיום כל הימים שיתקיימו העולמות, כל זמן אשר הש"י וכו' וכו'. וחכמה יקר יותר, כי מחשבה הוא שעולה על מחשבתו לבד, וחכמה הוא שבונה בחכמתו בנינים בשכלו, והוא יקר מאד. ועיקר הדבר שיהי' באמת. ואפי' פשט שמחדשין, הוא ג"כ דבר גדול מאד, וצריך ג"כ שיהי' באמת. וגם להיפך, כשהוא בלא אמת, נעשה ממנה ג"כ דברים להיפך :

ליקוטי מוהר"ן תניינא תורה ב:ב

... כי ההלכות שזוכין ללמוד, בפרט מי שזוכה לחדש בהם, זה בחי' שעשוע עוה"ב, בבחי' (נדה עג). כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא. כי כשנתחדש הלכה, נתחדש שכל וידיעה, והדעת הוא עיקר שעשוע עוה"ב כנ"ל. ...

~ התגלות ותבונה ~

ליקוטי מוהר"ן תורה קנט

... אך לא כל אדם זוכה לזה שיהיה לימודו עולה להשכינה, כי לזה צריך שיהיה אדם יקר ושיהיה לימודו רק להשכינה, היינו לאוקמא שכנתא מעפרא, ... וכשאין לימודו עולה להשכינה, ... ואז יוצאין כל גרדיני נמוסין וכו' המבוארים בזוה"ק (מקץ ד' ר"ג ע"ב), והם מכים עליה, ונופלת למטה, ומתפזרת למטה לכל העולם, וכל בני עולם שואבים מהאוויר, וכולם שואבים מזאת התורה שנתפזרה למטה באויר, בהקיץ או בשינה, ... , כשמקבלין מהתורות אלו שנתפזרו, אזי נעשה אצלו מזה ט"ל תורה (הקדמת התיקונים ובתיקונים מז"ח ובילקוט ישעיה כו) ומגיע להם מזה התעוררות חדש וחשק להתורה, והכל לפי מדריגת המקבל, לקצת נעשים מאלו התורות חידושין דאוריית' כי כשמקבל מכמה תורות של כמה בני אדם, נעשה אצלו צירופין חדשים, ויוכל להשיג השגות מזה וחידושין דאורייתא, ...

... [אחר שאמר תורה הזאת, ענה ואמר, "אבל לא מצאתי מקרא או איזהו מארז"ל, למצוא בו דברים אלה, אפשר ימצא אחד שיוכל למצוא דברים אלה באיזה מקרא או מארז"ל", והזכיר אז מה שאמר ר' יהושע (סוטה כ"ז) מי יגלה עפר מעיניך ריב"ז שהיית אומר עתיד דור אי וכו' שאין לו מקרא מן התורה והלא ר' עקיבא תלמידך מוצא לו מקרא מן התורה]:

~ שוב תבונה ~

ליקוטי מוהר"ן תניינא תורה קיח

... ואמר שעכשיו בנקל מאד לחדש בתורה. מחמת שכבר נתפשטו חיבורים קדושים הרבה מצדיקים שבדורותינו. וכפי השיחות וההתגלות שנתפשט בימינו. בנקל מאד לחדש בתורה: ...

ליקוטי מוהר"ן תניינא תורה פט

הדעת משדך כל השידוכים, כי כל השידוכים הם שני הפכים, והדעת הוא המתווך בין שני הפכים. על כן כל השידוכים שבעולם, כולם נעשים על ידי הבר דעת שיש בעולם. ... וצריך לחבר דברי תורה ממקום למקום, כי מחברים דברי תורה ממקומות מפוזרים, שהם רחוקים זה מזה, ומחברים אותם יחד, ועל ידי זה נעשה החידוש שמחדשים. ...

ליקוטי מוהר"ן תורה נד:ו

... וע"כ אם הם מחדשים דבר בתורה, הוא חידוש נאה ומתקבל (בלי"א גלייך). כי הוא בא מכח המדמה, שהוא מדמה מילתא למילתא, אך שהרע שבו הוא יותר מהטוב. ... שנסתלק ממנו הדעת. ע"ז נופל מאהבת הש"י, לאהבות הבהמיות. ואז מתגבר עליו כח המדמה, שהוא כח הבהמיות.

~ שוב התגלות ~

ליקוטי מוהר"ן תניינא תורה עב

כי הגדולה היא כפי התנוצצות המוח ... אזי יודע כ"א מהשרים והמנהיגים של ישראל, לחדש **חידושין** דאורייתא כפי הראוי לו, **לפי** מדרגת **מוחו**, לא פחות ולא יותר. ... וכ"א **לפי** בחי הרוח **אלקים שיש בו**, שהוא בחי רוח הקודש, רוח נבואה, כמו כן הוא **זוכה לחדש בתורה**.

- מוח <= חידוש
- רוח אלוקים שבו << חידוש
- מוח ~ רוח אלוקים

~ סיכום ~

בשנותיו הראשונות באינטל המציא [דוב] פרוהמן כמעט בטעות, או כמו שהוא עצמו מגדיר זאת, "מתוך חלום בהקיץ וחשיבה לא ממוקדת, את הזיכרון הנדיף הראשון [EPROM]."¹

In 1862, the Scottish mathematician James Clerk Maxwell developed a set of fundamental equations that unified electricity and magnetism. On his deathbed, he coughed up a strange sort of confession, declaring that "something within him" discovered the famous equations, not he. He admitted he had no idea how the ideas actually came to him – they simply came to him.²

Led Zeppelin lyricist Robert Plant explains the creation of "Stairway to Heaven" as being an almost metaphysical experience: "It was done very quickly. It was a very fluid, unnaturally easy track. There was something pushing it, saying 'you guys are okay, but if you want to do something timeless, here's a wedding song for you.'"³

ליקוטי מוהר"ן תורה רמה

... והצדיק הגדול מאד, אף כשזוכה להשיג השגות גדולות של הקדושה באמת, אעפ"כ אינם נחשבים בעיניו לכלום, לגודל עוצם הכרתו את גדולות הבורא ית'. ע"כ הוא משתדל ומתחזק בכל פעם, שיתחיל הש"י להראות לו אור התורה, כאלו לא התחיל להשיג כלל מימיו:

¹ להמציא כל בוקר מחדש, דף 147.

² D. Eagleman, *Incognito*, p.7.

³ R. Godwin, *The Making of Zeppelin IV*, p.48.